

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในเรื่องที่เกี่ยวกับงานด้านวัฒนธรรมและความมั่นคงของประเทศชาติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ รัชกาลปัจจุบัน ได้พระราชทานกระแสพระราชดำริแก่พสกนิกรชาวไทย ไว้ดังนี้

การรักษาวัฒนธรรม คือ การรักษาชาติ...งานด้านการศึกษา ศิลปะและวัฒนธรรมนั้น คืองานสร้างสรรค์ ความเจริญทางปัญญาและจิตใจซึ่งเป็นต้นเหตุองค์ประกอบที่ขาดไม่ได้ของความเจริญด้านอื่นๆทั้งหมดและเป็นปัจจัยที่จะช่วยให้เรารักษาและดำรงความเป็นไทยได้สืบไป...
(สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2529 : บทนำ)

เนื่องในวโรกาสที่ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จพระราชดำเนินเปิดงานสัปดาห์วัฒนธรรมคือนุรักษ์สืบสานวัฒนธรรมไทย ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งชาติ พระองค์ท่านได้มีพระดำริ ดังนี้

ชาติไทยของเรามีความเจริญด้วยศิลปกรรม จรรยา และศิลปวัฒนธรรม อันครบถ้วนทุกสาขาที่สืบทอดกันมาแต่บรรพกาล สิ่งเหล่านี้เป็นสมบัติล้ำค่าและเป็นนิมิตหมายสำคัญอย่างเอกที่แสดงให้เห็นถึงความเป็นชาติไทย คนไทย ซึ่งแตกต่างจากชาติอื่นคนอื่น จึงเป็นสิ่งที่คนไทยพึงศึกษาให้เห็นแจ้งถึงคุณค่าและพยายามถนอมรักษาไว้ด้วยความรู้ความสามารถ รอบคอบ เพื่อมิให้สูญสลายหรือแปรสภาพไปทางเสื่อม ในการนี้ทุกคนจะต้องทราบแก่ใจโดยตระหนักว่า การศึกษาและรักษาวัฒนธรรมไทย แท้จริงก็คือการจรรโลงรักษาอิสรภาพและความเป็นไทยของชาติไทยและคนไทยแต่ละคนไว้นั่นเอง
(สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2537 : 9)

พระราชดำริของล้นเกล้าฯ ทั้ง 2 พระองค์ได้ชี้ให้เห็นถึง ความสำคัญของวัฒนธรรมไทย ที่มีคุณค่าแสดงถึงความเป็นชาติที่มีเอกราช มีเกียรติมีศักดิ์ศรี มีความเจริญก้าวหน้าของชนชาติไทยที่

สถาบันพระมหากษัตริย์ และบรรพบุรุษไทยได้สร้างสะสมคำรณรงค์วัฒนธรรมไว้ให้เป็นมรดกของชาติสืบมานับตั้งแต่อาณาจักรสุโขทัย กรุงศรีอยุธยา กรุงธนบุรี และสืบเนื่องมาจนถึงปัจจุบันในยุคกรุงรัตนโกสินทร์

ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช (อ้างถึงในกรรณิการ์ ตัจกุล , 2541:50) กล่าวว่าพระมหากษัตริย์ไทยทุกพระองค์ในพระบรมราชจักรีวงศ์ ทรงไว้ซึ่งบุญญาภิหารเป็นอัครราช... ทรงเพียรพยายามสร้างสรรคและตั้งสมมติศิลปวัฒนธรรมไว้ให้เป็นเอกลักษณ์ทุกยุคทุกสมัยทรงสร้างเสริมงานศิลปวัฒนธรรมทุกประเภท ทรงสะสมและสร้างสรรคงานศิลปวัฒนธรรมต่าง ๆ ขึ้นใหม่ให้คงคิและงดงามเหมือนที่เคยเป็นมาในสมัยกรุงศรีอยุธยา”

นอกจากนี้ ๑พจนฯ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ประธานองคมนตรีได้กล่าวว่ วัฒนธรรมไทยเป็นมรดกของสังคมไทยที่เป็นเอกลักษณ์แสดงถึงความเป็นชาติไทยที่มีอารยะ เป็นเครื่องแสดงถึงความผูกพันมั่นคงของสถาบันพระมหากษัตริย์ที่มีต่อสถาบันชาติเป็นเครื่องแสดงถึง เอกราชเกียรติภูมิศักดิ์ศรี ความสามัคคีสามัคคี ความภาคภูมิใจ และความเจริญก้าวหน้า มั่นคงของชาติ เป็นปัจจัยให้คนในชาติได้ประพฤดิในทางที่คิงงาม มีคุณธรรมเพื่อพัฒนาตนเอง พัฒนาสังคม และประเทศชาติสมควรที่คนไทยทุกคนต้องรักษาและส่งเสริมวัฒนธรรมไทยอย่างจริงจังและกว้างขวาง (พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ 2524:1)

ปัจจุบันนี้ สภาพสังคมไทยได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว โดยมีสาเหตุอันเนื่องมาจากในช่วง 2-3 ทศวรรษที่ผ่านมา รัฐบาลมุ่งพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศจากพื้นฐานเกษตรกรรมมาเป็นอุตสาหกรรมการรับเอาความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การจัดระบบการศึกษาโดยยึดตามแนวแบบสังคมชาติตะวันตก การพัฒนาการเมืองการปกครองแบบสังคมประชาธิปไตย แบบเสรีนิยมทุนนิยม ส่งผลให้ประเทศชาติเจริญก้าวหน้าทางด้านวัตถุได้ในระดับหนึ่ง แต่กลับส่งผลให้สภาพความเป็นอยู่และวิถีชีวิต คุณค่าความคิงงามทางด้านจิตใจ ของบุคคลในสังคมไทยเปลี่ยนแปลงไปทำให้เกิดความเสื่อมทรามทางศีลธรรมและจริยธรรมอย่างน่าวิตก ประกอบกับการที่สังคมไทยในขณะนี้ เป็น ยุคแห่งข้อมูลข่าวสาร (Information Age) แห่งโลกยุคโลกาภิวัตน์ กระแสวัฒนธรรมจากต่างชาติ จึงหลั่งไหลเข้าสู่สังคมไทยอย่างรวดเร็วและไม่หยุดยั้ง เป็นผลให้ประชาชนและเยาวชนไทยจำนวนไม่น้อยปล่อยปละละเลยแบบแผน ค่านิยม วิถีชีวิตอันคิงงามของสังคมเดิม หันไปหลงใหลชื่นชมยอมรับวัฒนธรรมต่างชาติอย่างขาดการเลือกสรรทำให้สูญเสียเอกลักษณ์ และความเป็นปึกแผ่นมั่นคงของสังคมไทย ก่อให้เกิดปัญหาทางวัฒนธรรมทั้งในชั้นรุนแรงและชั้นวิกฤตหลายประการ

ปัญหาทางวัฒนธรรมชั้นวิกฤตนี้มิได้เกิดเฉพาะในสังคมไทยเท่านั้น แต่กำลังเป็นปัญหาอันใหญ่หลวงของสังคมโลกที่มีพัฒนาการทางเทคโนโลยีและก้าวหน้าทางวัตถุสูงโดยไม่คำนึงถึงมิติทางวัฒนธรรม ด้วยตระหนักในปัญหาสำคัญของมวลมนุษยชาติในโลกองค์การศึกษาวิทยาศาสตร์

และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) จึงได้ประกาศ ช่วงปี 2531-2540 เป็นทศวรรษโลก เพื่อการพัฒนาวัฒนธรรม (World Decade for Cultural Development 1988-1997) อ้างถึงในสำนักงาน วัฒนธรรมแห่งชาติ, 2537:14) มีวัตถุประสงค์ให้ประเทศสมาชิกได้มองเห็นความสำคัญของวัฒนธรรม ที่มีส่วนเสริมสร้างสัมฤทธิ์ผลในการพัฒนาและความเข้าใจระหว่างชุมชนต่างๆ ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับชาติและระดับนานาชาติ ซึ่งประเทศไทยจึงได้เข้าร่วมดำเนินงานเนื่องในทศวรรษโลกเพื่อการพัฒนาวัฒนธรรมด้วย ส่วนบุรุษ ศรีมหาสาร (2540:13-14) ได้กล่าวเสริมถึงวัฒนธรรมตะวันตก ไว้ว่า “การหลั่งไหลอย่างรุนแรงของวัฒนธรรมตะวันตก ผสมกับอิทธิพลของการโฆษณาได้เปลี่ยน เจตคติของเยาวชนไทย ให้นิยมในวัฒนธรรมต่างชาติมากขึ้นเป็นลำดับและเกิดความรู้สึกถูกวัฒนธรรม ของตนเองว่าด้อยกว่าวัฒนธรรมของต่างชาติ ทำให้คนรุ่นใหม่ในยุคนี้ตัวเป็นไทย แต่ใจเป็นฝรั่ง เป็นคนทันสมัยเจริญก้าวหน้าทางด้านวัตถุ แต่ด้อยคุณค่าทางด้านจิตใจความเป็นไทยลดต่ำลง ทั้งนี้ เพราะเยาวชนของชาติขาดการใช้ความคิดวิจารณ์อย่าง ในอันที่จะเลือกสรรปรับเปลี่ยนวัฒนธรรม ตะวันตกให้ประสานสอดคล้องกับรากฐานเดิมของวัฒนธรรมไทย

จากสภาพปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสังคมไทยทางด้านวิถีการดำเนิน ชีวิตของประชาชนซึ่งจะมีผลต่อเอกลักษณ์ความเป็นไทยได้ในที่สุด หากไม่มีการยับยั้งและแก้ไข ก่อนที่จะเกิดความเสียหายร้ายแรงดังกล่าวขึ้น จึงเป็นการสมควรอย่างยิ่งที่รัฐและประชาชนทุกคน ทุกฝ่ายจะต้องร่วมกันรณรงค์การอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย โดยให้เยาวชนรู้จักใช้วิจารณญาณเลือกรับ แต่สิ่งดีที่มีค่าจากภายนอกนำมาปรับเปลี่ยนใช้ให้สอดคล้องกับสังคมไทย รู้จักที่จะรักษาสิ่งดีมีคุณค่า ของเราไว้และปลูกฝังให้เยาวชนไทยได้เกิดความซาบซึ้งภาคภูมิใจในวัฒนธรรมไทยอันจะนำไปสู่ การประพฤติปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และส่งผลให้เกิดความสุขในวิถีชีวิตตน วิถีชีวิต ของสังคมส่วนรวมอันจะนำมาซึ่งความมั่นคงของชาติบ้านเมืองของเรา

รัฐบาลทุกยุคทุกสมัยได้ตระหนักถึงความสำคัญของวัฒนธรรมไทย จึงได้มีนโยบายในการ อนุรักษ์และส่งเสริมวัฒนธรรมไทยตลอดมา ดังนัยที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ทั้ง 14 ฉบับที่ผ่านมาว่า “รัฐพึงส่งเสริมและรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมของชาติ” และดังที่ปรากฏใน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบัน ปีพุทธศักราช 2540 ได้ให้ความสำคัญแก่งาน วัฒนธรรมของชาติ” โดยระบุไว้ในหมวด 3 มาตรา 46 หมวด 4 มาตรา 69 และ หมวด 5 มาตรา 81 ดังนี้ “บุคคลย่อมมีสิทธิหรือหน้าที่หรือพึงจรรยาบรรณ ประเพณี ภูมิปัญญา ท้องถิ่น ศิลป วัฒนธรรมอันดี งามของท้องถิ่นและอนุรักษทรัพย์ากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน บุคคลมีหน้าที่ รับผิดชอบ การศึกษาอบรม พินิจ ปกป้อง และสืบสานศิลปวัฒนธรรมของชาติและภูมิปัญญาท้องถิ่น และรัฐต้องจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรมปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความ เปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมสร้างเสริมและปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองใน ระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ตลอดจนสนับสนุนการค้นคว้าวิจัย ศิลป

วิทยาการต่าง ๆ พัฒนาวิชาชีพครูและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรมของชาติ”
(รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2540:16-22)

สรุปผลงานทางด้านวัฒนธรรมของรัฐบาลที่ผ่านมา ได้มีการจัดตั้งสำนักงานวัฒนธรรมแห่งชาติในปี พ.ศ. 2522 ให้ดำเนินนโยบายและแผนในการพัฒนาส่งเสริมอนุรักษ์วัฒนธรรมของชาติโดยส่วนรวมทุกๆ ด้านการประกาศใช้นโยบายวัฒนธรรมแห่งชาติ ในปี พ.ศ. 2524 ประกาศส่งเสริมคำนิยามพื้นฐาน 5 ประการในปี พ.ศ. 2525 การประกาศเรื่องแนวทางนโยบายในการรักษา การส่งเสริมและพัฒนาวัฒนธรรมไทย ในปี พ.ศ. 2529 ประกาศให้ปี พ.ศ. 2537 - 2540 เป็นปีรณรงค์การอนุรักษ์สืบสานวัฒนธรรมไทย และในปี พ.ศ. 2542

ทบวงวัฒนธรรมทางวัฒนธรรมทุกชิ้นและสังคม ในปีฉบับรัฐบาลโดยสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติได้จัดดำเนินการรณรงค์ฟื้นฟูวัฒนธรรมไทยเกี่ยวกับเศรษฐกิจชาติ โดยยึดหลักการคุณธรรมที่พึงปฏิบัติ 7 ประการ ตามกระแสพระราชดำริสามารถรงค์ให้ปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาของประเทศชาติเพื่อความสงบสุขของสังคม และเพื่อฟื้นฟูวิถีการดำเนินชีวิตของคนไทยบนพื้นฐานของวัฒนธรรมไทย ตามแนวทางที่พึงปฏิบัติ 7 ประการ ดังนี้คือ 1. หากเพียรอดทน 2. เสริมสร้างคนดี 3. อนุรักษ์มรดก 4. มีน้ำใจ 5. ใฝ่ประหัด 6. ซื่อสัตย์ สุจริต 7. เศรษฐกิจพอเพียง โดยสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ตั้งกักกระทรวงศึกษาธิการ เป็นหน่วยงานแกนกลางของรัฐบาลในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ที่จะพัฒนาวัฒนธรรมให้เข้าสู่ประชาชนและเยาวชนของชาติ ในขณะที่เดิวกันรัฐบาลก็ได้ใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดการอนุรักษ์ และส่งเสริมวัฒนธรรมของชาติด้วยอีกทางหนึ่ง ดังปรากฏในแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535 ในหลักการข้อที่ 3 คือ การก้าวทันความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการสมัยใหม่และการรับวัฒนธรรมจากต่างประเทศหรือจากภายนอกชุมชนจะต้องประสานควบคู่กันไป ความเข้าใจและตระหนักในคุณค่าของภูมิปัญญา ภาษา และวัฒนธรรมดั้งเดิมของท้องถิ่นและสังคมไทย เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาความรู้ใหม่ ๆ ที่สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น (สำนักงานคณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ, 2535:7)

ในการนี้โรงเรียนจึงทำหน้าที่สำคัญในการถ่ายทอด และเสริมสร้างวัฒนธรรมให้แก่เยาวชนของชาติ โดยกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งรับผิดชอบในด้านการจัดการศึกษาให้แก่เยาวชน ได้กำหนดจุดประสงค์และพัฒนาหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) และหลักสูตรในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) กำหนดจุดประสงค์ของวิชาสังคมศึกษาและพัฒนาหลักสูตรรายวิชาที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมไทยไว้ ซึ่งกรมวิชาการ (2535:47-49) ได้กำหนดจุดประสงค์ของวิชาสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) ในส่วนที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมไทยไว้ในจุดประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการทางสังคมวัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง ระบบประชาธิปไตยและหลักกรรมทางศาสนา
2. เพื่อให้ผู้เรียนตระหนักในคุณค่าและสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและมรดกทางวัฒนธรรมไทย
3. เพื่อให้สามารถปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีของสังคมตามระบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และเสริมสร้างศิลปวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมในชุมชน

ส่วนจุดประสงค์ ของหลักสูตรวิชาสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายพุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ได้ระบุ เนื้อหาเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอิทธิพลของสภาพแวดล้อมที่มีต่อการดำรงชีวิตและกระบวนการถ่ายทอดทางวัฒนธรรม เพื่อให้ตระหนักในคุณค่าของศิลปวิทยาการศิลปวัฒนธรรม มีค่านิยมที่ดีที่พึงประสงค์ รักและผูกพันท้องถิ่นประเทศชาติ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย เทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ และเพื่อให้สามารถปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และเสริมสร้างศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมของประเทศ (กรมวิชาการ, 2535:61-63) และเพื่อให้สอดคล้องสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบกรมวิชาการ จึงได้กำหนดหลักสูตรวิชาสังคมศึกษา ทั้งในรายวิชาบังคับ บังคับเลือกและวิชาเลือกเสรี ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วัฒนธรรมไทย วัฒนธรรมท้องถิ่น และวิชาพระพุทธศาสนา ไว้ในหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในรายวิชาบังคับได้แก่ ส 101 (ประเทศของเรา), ส 102 (ประเทศของเรา 2), ส 204 (ประเทศของเรา 3), ส 306 (ประเทศของเรา 4), วิชาบังคับเลือกได้แก่ ส 071 (ท้องถิ่นของเรา 1), ส 072 (ท้องถิ่นของเรา 2), ส 073(ท้องถิ่นของเรา 3) และในรายวิชาเลือกเสรีได้แก่ ส 011 (สังคมและวัฒนธรรมไทย) และรายวิชาพระพุทธศาสนา สำหรับในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้กำหนดให้มีเนื้อหาวัฒนธรรมไทยไว้ในรายวิชาบังคับ ส 401(สังคมศึกษา), ส 503 (สังคมศึกษา), ส 605 (สังคมศึกษา) วิชาเลือกเสรีได้แก่ ส0210,(ประวัติสังคมและวัฒนธรรมไทย) และรายวิชาพระพุทธศาสนา

เนื้อหาวิชาในหลักสูตรสังคมศึกษาเหล่านี้ มุ่งที่จะพัฒนาให้เยาวชนของชาติมีความรู้ความเข้าใจ มีความสามารถที่จะนำความรู้ที่ได้รับจากการถ่ายทอดเหล่านั้นมาประยุกต์ใช้ในการทำงาน และวิถีการดำเนินชีวิตของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพบนพื้นฐานของวัฒนธรรมไทย ซึ่งแนวทางในการประพฤติปฏิบัติบนวิถีชีวิตไทยนั้น ช่อมทำให้สังคมไทยพัฒนาเจริญก้าวหน้าได้อย่างสมดุลและยั่งยืน และยังช่วยสร้างจิตสำนึกที่จะทำให้เยาวชนได้รักและหวงแหนมรดกวัฒนธรรมของชาติอันเป็นเครื่องแสดงถึงความสำเร็จของวิชาสังคมศึกษาที่ต้องการพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ ตลอดจนสามารถดำรงคงวัฒนธรรม และรักษาเอกราชอธิปไตยของชาติได้อย่างภาคภูมิใจ ดังนั้นครูสังคมศึกษา จึงต้องมีบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ โดยตรงในการถ่ายทอด

มรดกทางวัฒนธรรมให้แก่เยาวชนของชาติ เพื่อให้เป็นไปได้ตามวัตถุประสงค์ เป้าหมายของวิชา
สังคมศึกษาและตามแนวทางความต้องการของสังคมไทย

ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยซึ่งเป็นครูสังคมศึกษาจึงสนใจศึกษาบทบาทของครูสังคมศึกษา
ระดับมัธยมศึกษาในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยตามการรับรู้ของตนเองในด้านการจัดกิจกรรมการ
เรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชนและด้านการปฏิบัติตน
เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เยาวชน โดยสนใจศึกษาว่าครูสังคมศึกษาได้กำหนดขอบเขตและบทบาท
ของคนในแนวทางใด ในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยให้แก่ผู้เรียน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาบทบาทของครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยตาม
การรับรู้ของตนเอง ในด้าน

1. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร
2. ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน
3. ด้านการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ครูสังคมศึกษาที่สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
และระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา
กรุงเทพมหานคร
2. การวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษาเฉพาะการรับรู้ของครูสังคมศึกษา ในการอนุรักษ์วัฒนธรรม
ไทยในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านการเข้า
ร่วมกิจกรรมกับชุมชนและในด้านการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี

ข้อคดงเบื้องต้น

การตอบแบบสอบถามของกลุ่ม ตัวอย่างประชากรถือเป็นการรับรู้ที่เชื่อถือได้

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. บทบาท หมายถึง การปฏิบัติงานที่แสดงออกตามตำแหน่งที่บุคคลนั้นได้รับเกี่ยวกับงานโดยตรงในหน้าที่และงานพิเศษ
2. บทบาทตามการรับรู้ของตนเอง หมายถึง การแสดงการรับรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามความรู้สึกภายในที่แท้จริงของตนเอง ภายหลังจากที่บุคคลนั้นได้รับประสบการณ์ในเรื่องนั้น ๆ
3. ครูสังคมศึกษา หมายถึง ครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษากรุงเทพมหานคร
4. การอนุรักษ์ หมายถึง การคิดค้น ระวัง รักษาให้คงอยู่ รวมทั้ง การปรับปรุง เปลี่ยนแปลงแก้ไขให้เหมาะสม และดีขึ้นกว่าเดิม โดยให้สอดคล้องกับสภาพอันแท้จริงของสังคม และธรรมชาติที่แวดล้อม
5. วัฒนธรรมไทย หมายถึง เนื้อหาวิชาวัฒนธรรมไทยที่ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ วิชาสังคมศึกษาในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยครอบคลุมเนื้อหา 4 ด้าน คือ
 1. สถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
 2. วิถีชีวิตและขนบธรรมเนียมประเพณีไทย
 3. ศิลปกรรม (โบราณสถาน โบราณวัตถุ)
 4. คุณธรรม และจริยธรรมในพระพุทธศาสนา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย